

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Румуніс не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА В КРИЮ: Місцеву 4-90 год. Чеськім 12-00 Швейцар 24-00 Прото 48-00 ЗА ГРАНИЦЮ: В Австрії 1 злот. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7-50 злот., Німеччині 7-50 злот. Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 злот., Астрії 7-50 злот. Зінна адреса 1 злот.	Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-25. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	--	--

Спершу славословили — потім вилаяли...

Радості і смутки англійського прем'єра. — „Людина, яка виконує прикрий обов'язок“. — Мовчанка в Англії, обурення в Америці, радість у Франції та збентеження в Німеччині. — Ціла серія льозанських „але“...

Львів, 15. липня 1932.

Хто читав опис тріумфального повороту англійського прем'єра Мекдональда з Льозанни до Лондону, як його оваційно витали, як обсидали квітами, як гратували йому на залізничному дворці спеціальний виставник короля, як два лікарі вже по дорозі з дворця до його приватного помешкання піклувалися його здоров'ям і наказували 24 години відпочивати, — той не міг ніж сподіватися, що за дальших 24 години прославленого англійця льозанського бою у зовсім безпардонний спосіб приятелі і противники вилаяють, успіх добровільного посередництва поміж Францією і Німеччиною назвуть невдачею, саму вагість льозанського порозуміння поставлять під знак запиту і майже посадять на лаву обвинувачених та скажуть неправдуватися! Але політика не є забавою у компанії, а англійський парламент не є товариством взаємної адорації. І старий колишній лідер англійських соціалістів, який виходив у союз з лібералами, потім зривав з ними та голосив самостарчаність своєї партії, на те, щоби потім опертись на консерватистів і заслужити собі назву „зрадника“ від своїх недавніх співпартійців, — такий старий парламентарний промисл, триохкратний „прем'єр Його Величества Королівства Великої Британії“, напевне не злинувався людському „невдячності“. Він станував парламентом, який був надзвичайно цікавий довілатись усе про Льозанну, себто не лише те, про що вже вичитав у газетних звітах, але також — і то головне — те, чого в газетах не було чи про що вони тільки натякали. Річ йшла про тайні клязули чи довірочні умови поміж льозанськими партнерами, та про ніби якийсь взємний пакт Англії і Франції, який узалежнював ратифікацію льозанської умови від редукції американських претензій з титулу воєнних довгів Європи. Однак Мекдональд — видно — всього сказати не міг. Кавав про порозуміння з Францією в усіх „життєвих“ справах, натякав на необхідність перевести політичну ревізію становища супроти Німеччини, признавав, що на випадок неможливості реалізувати льозанську умову треба буде скликати нову конференцію, але про найважливішу для Англії справу — про консеквенції льозанської конференції для справи англійських грошових обов'язків супроти Америки — Мекдональд не сказав ні слова. Не диво, що у висліді тої промови достойний збір англійської палати громад був розчарований, а дві його наймаркантиші індивідуальності — колишній міністр війни у воєнному коаліційному кабінеті Льюїс Джордж, нинішній найкращий правий консерватист Черчилль, та сам „важільський лев“, нині лідер ліберальної опозиції Льюїс Джордж, — з дещо ріжних становищ гостро заатакували льозанський пакт. Коли Черчилль критикував за собою тактику англ. прем'єра, як посередника поміж французами й німцями і не погоджувався з духом і буквою льозанської умови, то Льюїс Джордж піддав у сумнів реальний характер тої умови та у питомих собі безпардонний спосіб накинув на Мекдональда за його мовчанку і скритість. Цей останній вислухав усі ці докори, підждав, поки палата громад визначила собі фері до 17. жовтня — і втомлений відхідом, а льондонський кореспондент ПАТ-а так експериментував той важкий для англ. прем'єра парламентарний день: „...це була промова втомленої людини, яка не хоче яскравого ефекту, лише виконує свій прикрий обов'язок“. Без образ для польського журналіста: ця характеристика настільки інтелігентна, що — гадаємо — вона дозволена від якоїсь льондонської газети або в якогось парламентариста з кульварів англ. палати громад...

Мекдональд спершу похвалявся, потім вилаяв, але на цьому „права не була вичерпана. Питання, яким зацікавилась Америка і Льюїс

Джордж і вся преса цілого політичного світа — ждало на відповідь і що відповідь так чи інакше треба було таки дати. Дав її англ. міністр закордонних справ Саймон та, майже одночасно, французький прем'єр Еріо. Обидва вони ствердили закінчення у Льозанні т. зв. „порозуміння джентельменів“ (Франції і Англії), на підставі якого ті держави зобов'язуються „у згоді з духом Ліги Націй у найбільшій широті обмінюватись поглядами та інформувати себе про всі питання, які дійдуть до їх відома, які у своїй істоті подібні до питання, що його пола-

Центральний Кооперативний Банк „Красівий Союз Кредитовий“ у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.

ч. тел. 433. — Конто Почтової Шадниці ч. 143.467. — (власна камениця при вул. З. Мая ч. 15).

як Центральна Каса Українських Кооперативів приймає вкладки ощадності, забезпечує їх у твердій валюті та поміщує в наших кооперативах, щоби піднести господарський розвій українського народу

...годжено в Льозанні, та які можуть торкатись європейського ладу; вони (Франція і Англія) сподіються, що й інші уряди, довідавшись про це порозуміння, приступлять до нього“. Так звучить буквально основне речення з отого годашнього льозанського — тайного досі — англо-французького порозуміння, після якого слідує ще умова про спільне вирішування проблеми роззброєння, про найближчу світову господарську конференцію та англо-французькі торговельні справи. Текст цього порозуміння англійське міністерство закордонних справ передало вже офіційно льондонським амбасадорам Італії, Німеччині й Бельгії. Одночасно те саме міністерство офіційно заперечило, наче би в Льозанні складалося протиамериканський блок європейських довжників...

Як бачимо, то у повизому писаному порозумінні справді нема мови про воєнні довги і про Америку. Але теж це порозуміння так на-

ПЕРЕД ВИТЗДОМ НА ВАКАШІ
не забудьте забезпечити свого мешканця від крадіжки із вломом

у Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

...писане, що його всяко можна інтерпретувати (з цього й штука дипломатичного стилю). Отже Америка й надалі інтерпретує його, як параван, за яким скривається протиамериканська вістря; сам Еріо теж признає м. ін. що надалі не вільно буде Англії на власну руку годитись з Америкою щодо сплати своїх довгів; так як це було в 1923 р. Крик американців тим голосніший, що розпочалась там уже передвиборча кампанія і ніхто не хоче брати на себе перед прилюдною опінією „одіом“, що веде якісь коншахти з Європою на шкоду американських інтересів. Зновуж у Німеччині панує збентеження, чи англо-французьке порозуміння не означає воскресення небіжжя „антанти“, з якою далеко важче торгуватися, ніж з окремими поодинокими західними великодержавами. Що правда, є і такі німці, які гадають, що саме тепер легше висунути справу ревізії деяких політ. постанов версальського договору, бо є вже з ким говорити та Франція не зможе аподектично і на власну руку такі вимоги відкидати. У самій же Франції переважає радісний настрій, що такі за зречення репарацій Франція здобула собі бодай компенсацію у госп.-політ. союзі з Англією...

Про саму льозанську умову кажуть вже мало. На перший план виринули ті льозанські додатки, від яких залежить доля і самої тої антантсько-німецької репараційної умови. Ці додатки є такими „але“, які можуть відкрити шлях до санації господарських відносин у цілому світі, але можуть і загирити ті невеличкі успіхи, які досягнено з німцями в Льозанні.

Зол. 250'---

коштує першорядне **ЖІНОЧЕ ФУТРО** у фірмі „**Кром**“ Львів, Руська 20. Телефон 71-83.

Де діваються інтелігенти?

(Кореспонденція з Волині.)

Хто стежить за життям Волині, задавав собі мабуть питання: „Де ті інтелігентські сили, що від 20 року кермували місцевим національним життям?“

Іде, як бачимо, дванадцятий рік, а це в житті людини не малий час. Дехто вже відійшов у вічність, дехто виїхав з Волині. А інші постаріли. Однак не в постарінні причина того, що про цих останніх інтелігентів чуємо дуже мало. Вони „в резерві“, крім кількох, які по закону мімікрії весь час перемальовуються, я „приспособлюються“, як славнозвісний Васильченко Вова.

Досить переглянути повітові міста Волині, щоби перекоонатися, що цих „резервістів“ є ще немало. Не входимо у критику їхньої „резервної“ поведінки; стверджуємо лише факт, який випливає з самих волинських умовин життя. Мусимо же тут додати, що ці люди не лише багаті у життєвий досвід та неабиякі громадські здібності й інтелектуальні цінності, але й люди певних моральних засад, тому й не можуть не бути „чесними з самими собою“.

Цих людей західної культури не обов'язує закон мімікрії, але й не обов'язують західні правила видавати громадянству свої духовні сили. Звідси й вимушена бездіяльність чи малодіяльність.

Все громадське й політичне, а в останньому часі й культурно-освітнє та економічне життя

українських має Волині силують віддається в руки людей наважених, на зразок наважених вітків. Віддається у монополі „певному“ гуртові ві перед ким і ні перед чим невідповідальних людей. Вони одні мають свободу руху й діляння, забезпечену недоторканістю і — теоретично — голос у всіх справах українського народу. А ті, що не з ними, (етадані „резервісти“) перебувають на правах „оглашених“.

Щоби зрозуміти, що значить бути на Волині „оглашеним“, треба пожити тут, або самому побути в їхній шкірі. Коли ти не в певному таборі, коли навіть заховаєшся пасивно, будеш зарахований до „немилих“, „небажаних“, „небезпечних“ і „неволярних“, бо Волинь вимагає „волярності активної“, себто участі саме в отому певному таборі. І коли ти там не є, не можеш бути спокійний на тій підставі, що не почуваш за собою найменшої провини чи навіть тини якоїсь вини.

Але це особисті справи так аваних „резервістів“. В справі важливі — суспільні, яким цей стан перебування „в резерві“ одної групи цінних неужитих сил спричиняє величезну шкоду.

Економічне положення українського населення Волині вже досить висвітлене у пресі і олову спинитися на цьому нема потреби. Коли жати під увагу низький культурний рівень має, то треба згорі сказати, що без налагодження позашкільної освіти — а загально-культурної акції се

(У світлі останнього перепису).

III.

1.

Не знаете?

Ще не вгадали?

Джін старієся.

«Продовження буде»

*) Гість у паризькій кав'ярні дістає до кожної чашки, що її замовляє окремія тав'лячки зі знам сільсьм винем

українців у Польщі? Лише приблизно. Число українців в р. 1921 можемо одержати тим способом, що українцями в Галичині вважаємо всіх гр.-кат., на Полоні, Холмщині і українському Подісся всіх православних з відчисленням росіян та нечисленних гр.-кат. Тоді зробимо такі помилки: 1) не рахуємо за українців численних латиників-українців та зачисляємо як українців тих гр.-кат., які — головню по містах — спольонізувались, 2) не беремо під увагу есентуальної абстинентної частини нашого населення при переписі в р. 1921. Дійдемо до числа 4,714,000, числа дещо за малого (за урядовою статистикою було в 1921 р. 3,898,000 українців у Польщі). Щоби одержати число українців в дані другого перепису 9. XII. 1921 р. приймаємо, що приріст українців у поодиноких воєводствах і повітах був пропорційний до загального приросту на цій території і тоді одержимо число 5,784,000. На кожному випадок число нашого

населення в Польщі не є більше від 6-ох мільйонів. На кінець не можна стриматись від одної зауваги. Неточности урядового перепису з р. 1921 і з р. 1931, — коли іде про національний склад — не було і не буде трудно ствердити. Та не за мало; мусимо цілком точно, науковими методами ствердити фактичний стан національних відносин і його еволюцію, спеціально на просторі Галичини. Це одно з актуальних завдань для українських дослідників.

Доп. Волод. Кубійович.

У І-й статті „Рух українського населення у Польщі“ з дня 15 липня у II-й шпальті від 12-го рядка знизу текст повинен виглядати так: „України була у великій мірі не потрібна; перший їхав радше за океан, другий до Азії замість емігрувати, а одночасно українизувати місто, яке лишалося й далі...“

Незамінний товариш прогульок — освітний

»SUGUS« овочевий м'ясовий

За фахову освіту села.

Творім різнорічно-господарські школи!

Справа фахової освіти нашого селянства, яку вже чимало разів преса порушувала, не перестав бути важливою і актуальною. Значіння і вартість нашого селянства — тих 90 прц. нашої нації — а нашому суспільному житті залежить не лише від стану його духовної культури, але також від його фахової освіти, а тимсамим від його економічної вартості.

Різнорічність — це ж фах; той клаптик землі і те господарство — це вартість праці й одинокі звершення доходу нашого селянина. А вартість цієї праці при цьому в нашого селянина є майже в первісному стані, через що, розуміється, і життя загальне біднота.

У дотеперішній праці над селом звертали ми головну увагу на сторінку духовної культури та на справу суспільно-політичну, а справа фахової освіти лишалася на другому плані. Доказом цього слугує сумний факт, що дотепер нема на західно-українських землях ані одної української сільсько-господарської школи, яка своєю програмою, організацією і методом навчання відповідала б нашому селянству.

Справа фахової освіти села, як одна може з найважливіших під цю пору, є у нас у великому наслідку, а дотеперішня праця на цьому полі є майже непомітна та не стоїть у ніякому відношенні до потреби й жадливої дійсності. Всякого

роду відчити, реферати чи навіть кілька-тижневі курси з обсягу відокремлених галузей сільсько-господарства не принесуть бажаних вислідів, бо були вони подавані селянству невідготуваному, без підстав загального знання цілості розумної і доцільної сільсько-різнорічної господарки.

Ті необхідні основи, те підготування може дати нашому селянинові тільки *фахова школа*, що своєю програмою обняла цілість його господарки. Це повинна бути школа, в якій передовсім *сільська молодь* (обох полів, що не набула ще лихих метод праці, систематичною, найменше двоїтньою наукою присвоїла собі те мінімум

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитості. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

знання, повного до дальшого виникнення та спеціалізації в окремих галузях господарки.

Школи такі повинні бути оперті на програмі добре обдумані, пристосовані до наших обставин, умінні такі, аби були легко доступні та дешеві; метода навчання в них мусить бути пристосована до психіки і стану культури селянина.

На справу сільських різнорічно-господарських шкіл повинно звернути увагу ціле наше громадянство, а головню Тво „Сільський Господар“ та „Рідна Школа“ і, признаючи цю справу одною з найважливіших під цю пору, приступити негайно до закладання таких шкіл по наших селах. Це причиниться безперечно до піднесення фахової і загальної освіти села і тимсамим дасть йому з кінешнього гіршого стану та допоможе нашому селянству стати в ряди культурних, економічно сильних та національно свідомих народів.

Мих. Василь.

Пропагандовий лет по Німеччині.

МОСКВА. ПАТ. До пропагандового лету по Німеччині виліз 40-особовий радянський літак пасажирський, що крім подорожних забрав із собою 2,000 кг. фунтів на торги в Ляйпцигу. Кермує цим літаком відомий рекордист лету Москва-Пекінг, летун Міхнов.

У Бразилії спокій.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. (ПАТ). Зачувати, що мирові переговори між бразильським урядом та повстанцями довели до порозуміння.

На допомогу „Союзові Українського Соціалістичного за кордоном“.

Від „Союзу Українського Соціалістичного за кордоном“ за підписами інж. В. Проходи як голови, Яр. Благітки як начальника і С. Черняцького як справника дістаємо із Праги та Подєбрад заклик у зв'язку зі закінченням у Празі IX. Всесокільського З'їздом. У цьому з'їзді взяли участь також і наші нечисленні представники. Організація цієї участі вимагала від згаданого Союзу великого напруження та коштів. На перший заклик наше громадянство прислало

4,000 чеськ. кор. Увесь кошторис обчислили на 20,000, так, що повстав борг більше як на 300 доларів. З огляду на те, що сама організація участі наших соціалів у праському адміні не може взяти на себе таких великих коштів, її члени прохали громадянство допомогти їм покрити їх, хоч би скромними, жертвами. Добровільні дати треба надіслати на адресу: Ing. V. Prochoda, Poděbrady, U vodárny č. 615/III.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 17. ЛИПНЯ 1932.

ВАСИЛЬ НЕМИРОВИЧ-ДАНЧЕНКО.

БОГ-МІСТО.

(Казка далекої пустині).

I.

Наша каравана давно залишила позаду всі вежі та зубчасті стіни арабського села. Місто стояло ще високо у блакитній безодні та збливав простелені далеко солонці. Велика пустиня калася за нами золотим мовчанням піска у містечку таємнощі смерті.

Похитуючися в ритм повільної ходи верблюда, я зашморгнув запони пальників і хотів заснути. До полудня не буде й так на пекельній торозі ні оазі, ні криниці.

Але під рабим шовком було душно і шкварно. Я сіпнув шнурок.

Синя ганючина обхопила мене з усіх боків і десь-недесь одстороню замаюріла на мить куди розкошана пальма, немов би вибігала і покинула оазі. Нічна свіжість тхнула прохолодними пестощами у мое лице і бо-зна від-далі на дегенських крилах ледви примітного вітронька дійшли дивні пахощі невідомих квітів. Це село посилало своє останнє „прощай“, а кладова далечини вітала чудним подихом загублену в її безмірній оазі.

Впоруч на такому-ж „морізі пустині“, як і я, розкинувся бронзовий мурин і дивлячися в височину, торкав легесенько тихі струни гусла. Вони зітхали про щось недосяжного, про пре-

гарну мрію і в освітлений простір, обповиваючися з лагідним смутком інструменту, відлітала тужна, жалобна пісня...

Мурини вірять, що в старих гуслах, які служили довго великій тузі чоловіка, родиться душа. Вони не кажуть „я розбив“, але „я вбив свої гусла“ і вміють ота смутлива, тужна душа інструменту відповісти такий же душі співця.

Я саухав довго гри на гуслах... Коли змовкав голос, то над його останніми словами плакала ріторієла тремтливих струн. Вони неначе вгадували й повторили те, що для дальшої строфи родилося й росло в стурбованому серці араба.

— Про що співає мій брат?

Алі Гасан жив довго у Франції й радо взявся тепер бути моїм „язиком і вухом“ себто перекладачем у пустині.

— Про велике місто, місто тисячі бань і мінаретів.

— Де стоїть воно?

— Стояло... Тепер — подивися довкола, — бачиш ці горби?..

— Так.

— Ось усе, що свідчить про його колишню славу. Наші верблюди топчуть гробовище згубленого Аллахом народу... Під цими горбами похоронені безмовні трупи палат і мечетів... А там, бачиш оту смугу?

Під місцем гадючового жовтим гребенем хребет піска, якими заносилися і зрівнювалися солонці. Сині тіні калася по його відкидах. Легкий вітронько часами, зриваючи там пригорщі піску, розвівав його на всі боки. Гребінь неначе курився...

— Під ним грізні стіни та вежі. Вони стерегли колись пустині, а тепер пустиня стереже

їх. Ріторієла (дослівно з італійського „поворот“) — назва прелюдій, інтермеццо або епілогів в аріях, операх і т. д., італійська народна пісенька, зложена з триричкових строф; тут стільки, що рефрен себто загін, поспів, пригравка

їхніх велетенських кістяків... І коли вітер обгортає їх мов ребра згубленого верблюда, тоді грізним саумом піднімається вона й знову засипує вічні сади Божого гніву...

II.

Так... Було Місто-Цар і тому Цареві-Місту від Гадамеса до Томбукту, від Діенне до Іфрена поклонялася решта міст великої пустині. Всі дороги в ній тяглися до нього і закручувалися в ньому. Вдень і вночі йшли по ньому незліченні каравани, несучи на верблужих горбах найдорожчі данини його щасливим володарям. Навіть трохлодити Гаррату, жебраки, голодранці, й у посилали йому найліпше, що у них було: відважних молодців, які вирости й зміцніли у вічних злидних буйних печер. Довгоокіх красунь, яких обличчя — блеск вечірньої зорі, дарували йому Зогар і Тафілет, золото й гуму — Сеннар, пахноти — живиця садів Дарфуру і Кордофану).

(Продовження буде).

Перекл. з рос. мови Ів. Ставничий.

*) **Томбукту** — головне місто фелатської держави Массені в північній Африці, між суданських і мароканських караван (часто злив 10,000 чужинців); купецький край цього міста: золото, сіль, горіхи звані гур, риб, саонна кість.

*) **Тафілет** — великий комплекс оаз у середньому Марокко і північній Африці, заселених арабами й берберами, з 300 укріпленими селами. Знатна торгівля данинами.

*) **Сеннар** — країна в південній Нубії, між Білим і Синім Нілом, заселена племенем негрів званим фундж, яке займається хліборобством і скотарством. Столице місто Хартум. Місто Сеннар над Синім Нілом було колись столицею королівства Фундж. Країна Сеннар що-ані від 1882 р. належить до Єгипту.

*) **Дар-Фур** і *) **Кордофан** — колись самостійні держави-султанства східної Африки, тепер це приналежко до Єгипту, заселені арабами й неграми, верхівини та травнисті країни, тільки частини розділені. — Понимайте перекладача.

3 природи та техніки.

НАША ЗЕМЛЯ ТРИОСЕВИМ ЕЛІПСОІДОМ.

Досі приймали, що правильну форму нашої землі себто геоїда можна дуже добре уявити собі як двоосевий еліпсоїд. Це значить, що всі полуденники нашої землі є на бігунах дуже сплюснені, а на рівнику дещо набряклі, однак сам рівник уявляли колом. Та вже кількадесяті літ тому Т. Шуберт і А. Р. Клерк дійшли на основі своїх помірів до переконання, що земний еліпсоїд мусить бути не двоосевий, а тільки триосевий себто що рівник не є правильним колом, а тільки сплюснений в деяких місцях подібно, як полуденники на бігунах. Їхні погляди не приймалися і треба було недовго, зате дуже прецизійних помірів земного прискорення при допомозі маятника Ф. Штернека, щоб відкинути погляд про двоосевий еліпсоїд землі. А саме переведені вгаданним маятником поміри Гельмерта, Беррота і Гайскаенса показали, що рівник землі є еліпсоїдом, якої велика вісь є на 240 метрів довшою від малої осі. Велика вісь цієї еліпси лежить менше-більше в площі полуденника Грінвіч. Ці обчислення перевірили на днях Юнг у Печдамі і їх підтвердили.

НОВІ ВЕЛИКІ ЕЛЕКТРИВНІ В РАД. СОЮЗІ.

З хвилиною передачі до вжитку „Дніпрельстану“, що відбулася 1. травня ц. р., усі технічні керманці і кваліфіковані робітники, що працювали при його будові, переїждять над середнью Воагу, де мають повстати три нові великі електричні станції зі справністю 800

тисяч до 1 мільона кіловатів. Ці нові електрики мають заступити своєю струєю недостаточне внаївування цих околиць в паливо. Враз з інженерами мають переїхати над Воагу всі технічні улаштування, що були потрібні при будові „Дніпрельстану“.

НАПВИЩІ ТЕМПЕРАТУРИ ТОПЛЕННЯ.

Із усіх хемічних сполук найвищу температуру топлення мають танталевий і гафнієвий карбід себто сполуки вугля з першими танталом і гафнієм. А саме танталевий карбід топиться в температурі 3890 ступнів Цельсія, а гафнієвий карбід у температурі 3880° Ц. Мішанина обох карбідів топиться шойно при 3955 ступнях.

Хемічні сполуки, що топляться тільки при дуже високих температурах, можуть мати величезне значіння в нинішній техніці. Наприклад економічна видатність наших жарівон аказно збільшилася би, якщо ми дали би замість уживаних нині у жарівонах вольфрамових дротиків, що топляться вже в температурі 3330 ступнів, дротиків з такої субстанції, що топиться так, як вгадані карбідів, в значно вищій температурі. Бо саме спроможність промінювання жарівон є тим більша, чим вища температура розжареного дротика. У звязку з тим слід би вгадати, що недавно відкритий І. і В. Ноддаками першень реній має теж дуже високу температуру топлення, бо 3170 ступнів себто біля 140 ступнів вище, ніж температура топлення танталю.

А. Л.

3 наших літниць.

Косів.

Яка шкода, що Косів до нині ще позбавлений прямої залізничної комунікації! Це відраджує неодного охочого, дарма, що від найближчих зал. станцій Коломия та Заболотів на шляху Львів—Станиславів—Снятин — існує постійна комунікація автобусами, автами та візниками та що тамошний битий шлях досить добре вдержаний.

З Коломиї до Косова віддаль около 38 км. Спершу околиця нецікава і шойно від села Мишина стає краєвою. Минаємо доволі просторе село Стопчатів з помітною зовнішнім виглядом церквою та дзвіницею. На церкві видніють великі сині букви „Ом нами Богъ“ — хати селянські чистенькі. Потім переїждимо Пістинь — радше містечко, як село, гарно положене, з власними численними літниками. Від Пістиня почавши веде шлях вже дуже гарними околицями аж до самого Косова і значним спадом з гори відлягаємо у сам центр Косова на перехресті вулиць Пістинської та Монастирської коло судового будинку недалеко ринку.

Сам Косів враз з сумежними селами-оселями, що становлять з ним під оглядом топографічним ненавч одну цілість, хоча кожна з них творить осібною адміністраційну одиницю, лежить у котловині над рікою Рибницею. З усіх сторін заслонений горами, лише одна сторона у напрямі до Заболотова отворта, — має Косів дуже гарне лідне підсоння, чистий свіжий воздух (на височині 450 м.) без сліду тих постійних, інколи досить докучливих продувів, які панують у деяких наших карпатських літниках. Постійна погода і висока температура цього річного літа зробила Косів конкуренційним для Заліщик українським Мераном.

До Косова-міста притикає зі сходу Старий Косів, потім Сморна, а в сторону Яворова та Ябля продовжують Косів Монастир та Москалівка враз із Городом.

Кожна з тих самоостійних адміністраційних одиниць має свою церкву і свого пароха, так, що по на тому просторі маємо 6 церков і один костел. Чимало літників і не-українців заходять до тих наших церков, бажаючи також почути місцевих хорів. І справді у деяких з них співають непогані хори, а нпр. парох с. Сморної о. Гнатківський зорганізував при допомозі своєї музикальної рідні добрий мішаний хор з місцевих парохів та охочих і співочих інтелігентів не лише у своїй парохії, але також за гарної нової церкви в Монастирі. Тим прикріше вразило людей, коли на свято Петра і Павла цей хор перестав раптом співати. Розпитуючи про причину, літники довідалися, що старенький парох-москвофіл о. Гелімович, почувши співану хором молитву „Боже Великий Єдиний...“ заборонив пальше співати хоріві, ремствуючи потім на ту церковну пісню, як: „цільком партійну приватну пісню... і не хочу аби мене хто дражнив а церкву не вств ареною для партійно політичних манифестацій...“. З наведених слів о. парохів з оригінального його листа можна виробити собі ясно думку, хто тут займається „політикою“ і кого варто би вно усеунути від душпасгирських обов'язків, які треба знати й розуміти, а давати собі справу, що це не пензенська губернія чи інша Ісамчатка, лише українська земля з українськими вітними парохіями. с. Ге-

лимовича можна би вислати „без манифестації“ у заслужений стан спочинку, а парохія Монастира, куди від'їжджаються літники з далеких сторін культурного світу, — віддали у більш репрезентативні руки. Парохом Старого Косова та Вербівця є о. Герасимович, людина вже старша та високо культурна і дбайлива.

Найкращою частиною Косова у найширшому значінні — є Москалівка, яку дучить в Косовом містом великий, оригінальний, з широким вв'язанням деревляний міст, що пригадує своїми боками міст у Флоренції.

На Москалівці побудовано цілий ряд віл і пансіонів по обох боках ріки Рибниці, яка саме на Москалівці творить найкращі водопади, названі „дуками“. При найбільшому гупі побудовано купальні, де за малою оплатою можна вигідно скупатись; крім того оба береги вкриті хмарами „дармових“ купальників.

Усі літники в краю нарікають на малу фреквенцію літників у цьому сезоні. Читаю у фейлетоні „Діла“ „З побуту в Криничі“, що така розрекламована Криничя втратила сотки тисяч наслідком зменшення числа літників. Цього не можна сказати про Косів-Москалівку.

Крім відомих вже з оголошень у пресі українських пансіонів, буде ще великий пансіон п. Герасимовичівна, а претарно положений є новий пансіон п. Орисі Луцької.

Під цю пору гостить у Косові Український Театр ім. Тобілевича з своїми найкращими артистичними силами як пп. Кривіцька, Бендаль, Блавацький, Нікітін і інші. Грають у просторій салі кіна у середмісті.

Про життя та працю в тутешніх українських установах і серед української громади на всіх ділянках народньої роботи — може при іншій нагоді.

М. В.

Косів, у липні 1932.

ОСТАННІ ВІСТІ

ІНІЦІАТИВА НІМЕЧЧИНИ В ВІДНОВЛЕННІ АНТАНТИ.

Сензаційні вісті Нае Фрае Пресе.

ВІДЕНЬ, 15. 7. (ПАТ). Відомий віденський щоденник „Нае Фрае Пресе“ оголосив сензаційні вістки, начебто англійсько-французьке порозуміння, досягнене на конференції в Льозанні не лише не заскочило Німеччини, але навапакі: до порозуміння між Англією і Францією прийшло лише завдяки ініціативі і мовчавливій згоді Німеччини. Тому теж вістрі цієї умови не звертається проти Німеччини. Згадане порозуміння має улекулити акцію Німеччини щодо зміни політичних домагань, яких не досягнено покищо в Льозанні. Мекдональд мав навіть заохочувати нім. делегацію, аби домагалася рівноправності в ділянці зброєння, але опісля англ. делегації не піддержала Німеччини в її політичних домаганнях у Льозанні. Тому в статті 2 англійсько-французького порозуміння говориться про справедливу розв'язку розброєння, корисного для усіх заінтересованих держав. Тому теж Німеччина виступить з домаганням рівноправності на конференції розброєння в Женеві при мовчавливій піддержці англійської делегації. Знову стаття 1 льозанської умови визнає Німеччину приступити до англійсько-французького порозуміння, що теж Німеччина мабуть зробить.

ЗАЯВА САЙМОНА В ЖЕНЕВІ.
ЖЕНЕВА, 15. 7. (ПАТ). В п'ятницю, 15. липня ц. р. почалися наради Ради Ліги Націй в Женеві. Англійський міністр лавора, справ Саймон, зложив заяву про англійсько-французьке порозуміння, метою якою досягнути в усіх європейських політичних питаннях, що виринуть у майбутньому в Європі, шире і отворте розв'язку, як це сталося в Льозанні. Англ.-французьке порозуміння висловив радість з приводу приступлення до англ.-фр. порозуміння теж Італії і Бельгії і всі інші держави Європи, а не лише великодержави. Вкінці Саймон зазначив, що це порозуміння зміцнить лише впливи і значіння Ліги Націй і нічому не противиться обов'язуючим приписам умови про Лігу Націй.

ГУВЕР ПРОТИ ЛЬОЗАНСЬКОЇ УМОВИ.
ВАШИНГТОН, 15. 7. (ПАТ). През. Гувер вислав до сен. Бората писмо, в якому зазначив, що не приймає до відома льозанської умови, яка відноситься до спільної акції європейських держав довжників у Злучених Державах і справі воєнних довгів. До Зл. Держав не зверталися в справі умови у Льозанні і тому Америку не обов'язує льозанська умова.

НОВИЙ КАРНИЙ КОДЕКС У ПОЛЬЩІ.
В Деннику Законів оголошено декрет президента Польщі новий карний кодекс, який обіймає 296 статей і буде обов'язувати вже від 1. вересня ц. р.

ІТАЛІЙСЬКИЙ СТРАЙК У ПАБЯНИЦАХ І ЗАВЕРЦЮ.

Управа фабрики Круше і Ендер в Пабяниці виповіла в четвер 14. липня ц. р. на два тижні наперед роботу 1200 робітникам. Робітники скликали віче і постановили не залишати фабрики, доки не досягнуть заспокоєння своїх домагань. Опісля всі робітники в числі біля 3400 зняли фабрику, в якій перебувають і досі. Такий самий страйк тягнеться уже від 3 тижнів у Заверцю. Дотепер не досягнено порозуміння і страйк триває далі.

АФЕРА І АРЕШТУВАННЯ МОЛОДОГО НОТАРІА У ЛЬВОВІ.

Львів має знову сензацію. А саме з доручення прокуратора арештувала поліція нотаря Адама Маєра, сина нотаря Войтіха Маєра за зложивання зложеними грішми у депозиті батька. Молодий Адам Маєр на спілку з Рудольфом Янцом і Пельцом перевів кілька некорисних торговельних трансакцій і попав у великі долги. Тому батько, аби рятувати сина, віддав йому який свій маєток, але це теж його не врятувало. Отже молодий ноар вибирав гроші, зложив у депозит клієнтами та підписував легкомудро векселі на тисячі доларів без покриття. Тому А. Маєра арештовано, а батька Войтіха Маєра припинено в урядуванні.

ВБИВ КОСОЮ.

СЯНІК, 15. 7. (ПАТ). В селі Завадка Ромківська підчас суперечки між двома сусідами Ян Адамчик вбив косою Яна Петричу. Адамчик арештовано.

НОВИНКИ

— В кожній українській хаті повинен бути портрет з одногокого Укр. Арт. Портретового Заведення „Парнас“ Львів, Богданівка 2 6. Мистецька праця. Ціни конкуренційні.

— Концерт Марії Соки — в неділю 17. а. в Черчі. Це буде атракція не лише для усіх українських літників, але й знаменита нагода для усіх прогультковців і наших людей з Ромківщини почути визначну артистку.

— Помилування Дашишина. Довідуючись, що Президент Р. П. Мосціцький помилював зрешеного на кару смерті за участь у нападі на поштовий амбуланс під Бібркою студ. Юрія Дашишина і заміна йому смертну кару на 20-літню в'язницю.

— Інtronізація еп. Стойки. У вісторок 12 а. (свято Петра і Павла) відбулася в Ужгороді величима святочно інtronізація єпископа Олександра Стойки на опороженне єпископства мукачівської греко-кат. єпархії. Вже в понеділок вечором відбулася в місті манифестація походи вірних з факлами, що прийшли до під єпископську палату, де а їх імена промово до єпископа президент ужгородського єпископського суду д-р Ілля Гаджега. Еп. Стойка подякував за привіт, виголосивши промову по українськи.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 5.59-00—5.62-00, австрійський шілінг 1.05-00—1.10-00, австрійський шілінг 1.05-00—1.10-00, французький франк 0.33-00—0.34-00, польський злотий 1.72-80—1.73-25, фунт стерлінгів 2.25-00—2.26-00, радянський червонець 0.00—0.01, австрійська марка 2.11-90—2.12-00.

Людвиг Макольдранд

Львів, вул. Павла 10 — тел 63-95.
(Проти нової брами Личаківського цвинтаря).
Приймає замовлення також на провінцію.

Рік оснування 1901

РОБІТНЯ РІЗЬБАРСЬКО-КАМЕНЯРСЬКА,
СКЛАД НАГРОБНИКІВ,

фігур з тесового каменю, мармуру, граніту і
ітн. — Виконує гробниці, каплички, вітарії, ба-
вельні роботи як поцолни, сходи, тощо по
можливо найнижчих і на догідні ратальні спос

ОГОЛОШЕННЯ

Львів.

АПОЛЬО: „Знак на дверях“ (Род ан
Рок, Бетті Бронсон і Віліям Бойд).
КАСІНО: „Герой із заходу“.
КОПЕРНИК: „Панна вдовою і Лет
етуна Газнера“.
ЛЕВ: „Скриті стріли“ (Гут Джібсон)
і „Зов молодости“.
МАРУСЕНЬКА: „Панна вдовою і Лет
етуна Газнера“.
МІРАЖ: „Білі ночі“.
ОАЗА: „Архикнязь Іван Рудольф“.
ПАН: „Присуд моря і Смолошип“.
ТАЛАС: „Бунт молодости“.
ЛАСАЖ: „Зелена бригада“.
ПРОМІНЬ: „Любовниця гвардістів“ та
„Сти на мужів“.
СОНЦЕ: Через ферії нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Асфальт“.
УТІХА: „Знак жабі і Дуглас Фер-
бенкс“.
ХІМЕРА: „Звідкіля нема повороту“.

Закордонне радіо.

Неділя, 17. липня 1932.

Ляйпціг (259,3) 17.45 Танкова музика.
Гільверзум (296,1) 14.40—16.10, 19.55—
20.55 Концерт. Міяно (331,4) 20.30 Опе-
ра. Штутгарт (360,6) 16.00 Камеральний
концерт. Букарешт (394,2) 17.00 Легка
музика. Стокгольм (435,4) 20.40 Концерт.
Рим (441,2) 20.45 Оперетка. Відень
(517,2) 10.30, 20.35 Концерт. Рига (525,4)
19.30—21.30 Концерт. Мінхен (532,9) 16.00
Концерт. Харків (937,5) 14.30, 15.00, 20.00
Концерт. Ленінград (1000) 14.00, 17.30,
22.57 Концерт. Кенігсвустергавзен
(1634,9) Танкова музика. Париж (1724,1)
18.45 Концерт 13.00, 13.30, 14.00, 16.00,
18.00 Грам плити.

Понеділок, 18. липня 1932.

Пльєрзум (296,1) 20.55—21.55 Кон-
церт Ляйпціг (259,3) 21.15 Твори Шубер-
та на гітару. Брно (341,7) 21.00 Скрипці.
Штрасбург (345,2) 18.30—19.30 Камераль-
на музика. Штутгарт (360,6) 13.30 Кон-
церт. Будапешт (394,2) 20.00 Камеральна
музика. Рим (441,2) 17.30—18.15 Концерт.
Прага (488,6) 19.20 Вюліччелі. Відень
(517,2) 13.10, 14.00 Грам. плити. Мінхен
(532,9) 21.30 Концерт радіооркестри.
Харків (937,5) 14.30 Грам. плити, 15.00
Концерт, 20.00 Камер. концерт. Кенігс-
вустергавзен (1634,9) 17.30—17.35 Кон-
церт з Берліна.

Оголошуйтеся в найстаршій
укр. щоденнику „ДІЛО“!

Львівське радіо.

Неділя, 17. липня 1932.

10.00 Богослуження з Катовиць. 11.58
Час. 12.10—13.10, 14.15—15.52, 17.00—18.20,
20.30—21.05, 22.00—23.30 Трансмсія з
Варшави. 14.00 Винахідник нафтової
лямки. 16.05, 19.50 Грам. плити. 16.45
З гарлуном по Охотським морю. 19.15
Всячина. 19.55 Програма на слідуючий
день. 20.00 Фортеп'я. речіталі. 21.50
Спортові вісті.

Понеділок, 18. липня 1932.

11.58 Час. 12.10 Прес. вісті. 12.20, 12.45,
15.10, 15.45 Грам. плити. 12.40 Метеор.
комунікат. 15.00 Госп. комунікат. 15.30
Мода. 16.00—18.20, 19.45—20.15, 23.10—
23.30 Трансмсія з Варшави. 19.15 Всячи-
на. 19.30 Програма на слідуючий день.
19.35, 21.50 Прес. комунікат. 22.00 Спорт.
вісті.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ДО ПРОДАННЯ дім з городом і госпо-
дарськими будинками коло Жовкви. Зго-
лошення до Адміністрації „Діла“ під:
„Ціна 6.000 зол.“. 44 2—2

ГАЛЬО! техніки дентистичні! Д-р Гра-
бар, лікар у Мостах Великих, шукає ден-
тистичного техника до ведення денти-
стичної роботи. 67 1-2

ШУКАЮ спільника з готівкою 4.000
долар. до викінчення дво-поверхової ка-
мениці, есентуально продаж невикінче-
ний будинок. Добре опроцентований
вложеного капіталу і його безпека пев-
не. Згодошення під „Личакованин“ до
адм. „Діла“. 61 1-1

ОСОБА, яка пише на машині дістане по-
стійне заняття в укр. Бюрі у Варшаві.
Кавція 2.000 зол. Відомість в Адміністра-
ції „Діла“. 69а 1-1

НОВІ САМОХОДИ ФОРД чотири а
осьмо-циліндрові, які були на Східних
Торгах, можна замовляти у фірмі
„Eshare“ Львів, Личаківська 27. Тел.
ч. 4—69. 2069

БЮРО ПОДАТКОВЕ, дохід 400 зол. мі-
сячно, відступлю емерит. податковцеві
або правникові. Помешкання без від-
ступного. Зацерковний, Грудзьонд, Пл.
22/1 ч. 18. 69 1-1

Ovomaltine

ДЛЯ ВСІХ. ЗДОРОВЛЯ И ЖИВОТНОСТІ

можна задержати від дитинства до старости, якщо в кожній хаті щоденно пити
ОВОМАЛЬТИНУ. Ця знаменита віжівка з яєць, молока, солоду і какао в своїй
сконцентрованій формі має всі відживчі складники і вітаміни необхідні для
здержання здоров'я. ОВОМАЛЬТИНА робить кожний напій повновартісним, до-
костравним, успішно ділає на нервову систему, скріплює організм, дає багатий
запас здоров'я і енергії — причому діти, з огляду на її милий смак, люблять
ОВОМАЛЬТИНУ, чим кожний інший напій.

OVOMALTINE

запечують здоров'я

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna
Dr. A. WANDER, Sp. Akc.
Kraków.

Ціни: пушка 125 гр. зол. 2.50,
250 гр. зол. 4.30, 500 гр. зол. 7.80.

Можна дістати в усіх аптеках і дрогеріях. — Зразки і брошури всилаємо бо-
латно.

ПРОДАМ половину кам'яниці за 52.000
зол. Дохід нетто 5.200, вклад 33.000, ме-
шкання вільне. Лиса 19, м. 15. від 3-го —
без посередників. 29 3-3

ПОМЕШКАННЯ 3-кімнатне, кимф-
і пов. в Личаківській ділянці від 1.1
п. р. до ашайму. Інформую „Сам-
тел. 65-07.

ВИНАЙМУ віллію з городом і гаражом
у Львові дуже відповідну для алжаря.
Ігнат, Куркова 24. 3-3

ПОДАВАННЯ до Інтернату Ф-ї Мандрі
мінарії в Рогатині приймають до 3
серпня. — Ректорат. 54 12

Сьогодні розпочала

Del-Ma

велику
посезонову
випродажу

взуття та панчіх вже за безцін.
дістати можна в усіх філіях.

Літна посезонна випродажа починається дня 18-го липня

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕНІ І ОЛ. КОНИСЬКИ
До записів Галичини з Наддніпрянщи-
ною. — Ціна 50 сот., з пошт. пере-
сылкою 70 сот.
ШЕВЧЕНКО І КНЯЖИНА РЕДАКЦІЯ
Микола Матвій-Мельник
КРИЗЬ ДИМ І ЗГАР
Ціна 50 сот., з поштовою перес. 70 сот.
ЕВГЕН ЧИКЛЕНКО
Спогади І. П. і III. часть
Микола Матвій-Мельник